

Can Kozanoğlu

3. BASKI

♥ can
çağdaş

CAN KOZANOĞLU
YALAN YILLAR

Can Çağdaş

Yalan Yıllar, Can Kozanoğlu

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2015

3. basım: Eylül 2021, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-2534-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

CAN KOZANOĞLU
YALAN YILLAR

Can Kozanoğlu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Acemi Eğitimi, 2015

CAN KOZANOĞLU, 1963'te Adana'da doğdu. Bođaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. 1981'de medya sektörüne girdi; gazetelerde, dergilerde, televizyon kanallarında çalıştı. Diğer kitapları: *Bu Maçı Alıcaz!* (1990), *Cilâlı İmaj Devri* (1992), *Pop Çağı Ateři* (1995), *İnternet, Dolunay, Cemaat* (1997), *Yeni Őehir Notları* (2001), *Acemi Eğitimi* (2005), *Yalan Yıllar* (2015).

can amca'dan ada'ya
tío can'dan deniz'e

İçindekiler

Küçük Sahtekâr İstikbale Koşuyor	13
Sevimli Maymun Zıpızıp, Bunalım Romanım ve İlk Radyo Piyesim	24
Ömer ve Ponçık Masumdu, Ben Korkaktım!	51
Ahım Seni Öldürecek: Küçük Abla Gülcan ve Ofis Çakalı Henry Walls	91
Şehri Kıyısından Soluyan Şair Öldü, Teşvikiye'de Mandalar Yaşadı	128
Aritmetik Tanrısıyla Sınavım ve Bir Ciğer Şiş Polisiyesi	162
Magic Sex'ten TRT'ye: Porno Başımda Duman, İlk Yumruk İlk Heyecan	187
Yolun Sonuna Doğru: AB Bürokratıyla Âlemlerde, Kadın Polisle Tenhalarda	223
Hazin Son: Başkana Daldım, Dursun'u Kırdım, Kamu Spotunda Çocuk Ağlattım	263

vam ettim. Müdür sırtıma sertçe vurdu, göz göze geldik.

“Nerede yavrum bulut?”

“Yok, öğretmenim!”

“Hani vardı? Bütün okulu ayağa kaldırdın bulut bulut diye. Nerede yavrum bulut, haaaa?”

“Gitmiş herhalde öğretmenim. Yemin ederim ki aynı Atatürk’e benziyordu. Gördüm, daha demin gördüm. Yukarıda öyle şey...”

“İşte bu sana ders olsun yavrum. Bulutlara fazla güvenirsen güneşin altında kalıverirsin!”

Sonra bir eliyle saçımdan tuttu, diğer eliyle iki yanağıma iki tokat indirdi müdür. Canım yanmıştı, üzülmüştüm, hayal kırıklığına uğramıştım. Gözümünden yaşlar süzüldü. Müdür önde ben peşinde binaya girdik. O odasına yöneldi, ben sınıfa.

Müdür arkamdan bağırdı: “Bundan sonra değil Atatürk, Demirel’i bile görsen ses çıkarmayacaksın. Anladın mı? Anladın mı?”

Burnumu çekerek, “Evet öğretmenim,” dedim. Her şeyi anlamamıştım tabii. Müdürün yaşadığı ani pişmanlık ve korkuyu mesela. O sert adamın niçin büyük bir hızla geri döndüğünü, yumuşattığı sesiyle, “Tabii Atatürk, Demirel’den büyük, en büyük,” gibi şeyler söylediğini yıllar sonra anlayacaktım.

Hemen o anda anlayabilsem, bulutlara güvenmeme dersi gibi bir karşı ders de ben verir miydim müdüre? “Düşünmeden saçma sapan laflar edersen az önce dövdüğün öğrencinin yanında böyle küçük kalp krizleri geçirirsin işte!” diyebilir miydim? O zor olurdu biraz.

Yediğim dayaktan utandığım için bu olayı evde hiç anlatmadım. Eğer anlatsaydım ve sıkı CHP’li hâkim babama, “Değil Atatürk, Demirel’i bile görsen ses çıkarmayacaksın!” lafını aktarsaydım birtakım tatsızlıklar yaşanırdı herhalde.

Sınıfa girerken, değil Demirel, Atatürk'ü bile düşünecek halde değildim. Gözümdeki yaşlardan ve iki yanığımdaki kızarıklıktan durumu anlayan İffet Öğretmen, "Yerine otur," dedi, derse devam etti. Herkesin gözü benim üzerimdeydi. Sınıftaki hasmım olan Menderes gülüyordu. Kulağıma, "Yalan söylemiiiişşş... Dayak yemi-işşş..." gibi fısıltılar çalınıyordu.

Bulutun ihanetini çözmeye çalışıyordum. Yine müdürle bahçeye indiğimizi, Atatürk bulutun bize gökyüzünden göz kırptığını, bütün okulun bahçeye doluştuğunu hayal ediyordum. Beş dakika içinde büyük bir hızla yaşadıklarımı düşünüyordum.

Bir de hayat dersi almıştım: "Bulutlara fazla güvenirsen güneşin altında kalıverirsin!"

Aslında gerçekten bir hayat dersi, bulut-güneş meselesinden daha önemli bir ders almıştım. Bu dersin anlamını, birçok benzer olay yaşadıktan sonra, zaman içinde kavrayacaktım.

Artık hayatta olmayan müdürümüzün şahsını karıştırmadan, hatta öteki dünya varsa fazla dayak yemesin diyerek, nezih okurlardan da özür dileyerek bu dersi şöyle özetleyebilirim: Filozoflukla kazmalık arasındaki çizgi öylesine ince ki ve öylesine kolay silinebiliyor ki...

Müdür yine bana o bulutlu güneşli sözü söyleseydi de dayak atmasaydı bir tür filozof müdür anısı olacaktı bu. Çok derin bir felsefi bakışın eseri değildi söylediği. Ama küçük bir çocuk için dersti işte. Müdürümüz öyle bir sözün üstüne iki tokat attı, geriye filozof müdür anısı değil okul dayağı anısı kaldı.

Otuz küsur yıl önce nereden bilebilirdim ki, büyüdüğümde ekmeğimi gazetecilik ve televizyonculuk yaparak kazanacağım; çeşitli vesilelerle ünlü ünsüz birçok insan tanıyacağım; insanları tanıdıkça bulut-güneş felsefesi üstü iki tokat olayını sık sık hatırlayacağım; süslü sözlerle

acımasız darbeler arasındaki uyumsuzluk ya da uyum konusuna uzun süre kafa yoracağım; erken dönem darbelerinin ardından günlerce, “Niye vurdu ki?” sorusuyla boğuşacağım; bir saat gelecek, çok şeyi kanıksayacağım. Daha kötüsü, ben de olmadık anlarda, bazen kendim de nedenini çözmeden, mazereti geçtim bahane bile uyduramadan bol bol darbe indireceğim.

Ve yine nereden bilebilirdim ki, Atatürk bulut hadisesinden üç yıl sonra Ecevit profili bulut göreceğim. Okul bahçesinde değil mahallede, manavdan çıkarken gördüğüm için, dükkândakilere göstereceğim. Bizim apartmanın emektarı Osman Efendi hayret ve sevinçle, “Kurban olayım ben o Ecevit’e!” diye bağırarak. Manav Saffet burada aktaramayacağım bir küfür edecek. Saffet’in üzüm tartmasını bekleyen yaşlıca bir müşteri, “Kalsın üzüm, ben böyle terbiyesiz esnaftan alışveriş yapmam,” diyecek, kavga çıkacak, Saffet adama iki yumruk atacak, karakola küçük şahit olarak götürülmemi son anda annem engelleyecek, o yılların filmlerinde ve gazete haberlerinde sıkça rastlanan küçük şahitlerden biri olamadığım için üzüleceğim.

Bitmedi! Aradan on yıl geçecek, gencecik bir muhabir olarak, selam veren subay biçimindeki bir bulutun fotoğrafını çekeceğim; istihbarat şefimiz, “Vay anasına, şapkaya yapışmış sağ el, kafa, omuzlar... Tam subay yahu bu! Hatta Evren Paşa’ya benziyor, kulakları küçücük!” diyecek; fotoğrafı basalım basmayalım meselesi, şefle haber müdürü arasında sıkı bir tartışma kopartacak; fotoğraf yayımlanmayacak, iki koca adam on gün küs kalacak, kavganın acısı fotoğrafı çeken genç muhabirden çıkarılacak ve ben, o günden sonra bir daha bulutlara bakmayacağım.

Bu da bir hayat dersi kendince: Tanınmış birini andıran bulut görürseniz gördüğünüzü kendinize saklayın. Başkalarına gösterdiğinizde mutlaka tatsızlık çıkıyor.

Ama şık bir sözünüz varsa kendinize saklamayın. Güzel sözü yerinde kullandığınızda çok işe yarıyor.

Dayak olayından birkaç hafta sonraydı, 29 Ekim yaklaşıyordu ve Cumhuriyet Bayramı şerefine hayatımızın ilk kompozisyonunu yazacaktık. Günlerce Atatürk'ü anlatan, ardından kompozisyon yazımı konusunda bilgiler veren İffet Öğretmen, "Haydi çocuklar," dedi, "Atatürk'ü niçin sevdiğinizi yazın. En az bir sayfa dolacak!"

Bütün sınıf harıl harıl yazmaya başladı. Ben de Atatürk'ün düşmanları kovduğunu, cumhuriyeti kurduğunu yazdım. "Başka ne yazayım?" diye düşünürken aklıma bir şey geldi. 1920 doğumlu hâkim babamla 1925 doğumlu avukat annem, hem yaşları hem meslekleri itibarıyla eski kelimeleri kullanmaya yatkındılar. Büyük abim Hamdi bir gün evde Atatürk ödevi yazarken babam şöyle iki cümle önermişti: "O, Türkiye'nin halaskârıdır. Cumhuriyetin bânisidir." Ve öğrenmiştim ki, halaskâr kurtarıcı, bâni kurucu demekmiş. Kompozisyonu, babamın cümleleriyle bitirdim. "O, Türkiye'nin halaskârıdır. Cumhuriyetin bânisidir."

Kâğıtları verdik, aradan iki gün geçti, İffet Öğretmen ilk ders başlamadan beni yanına çağırdı:

"Can, halaskâr ne demek?"

"Kurtarıcı demek, öğretmenin."

"Bâni ne demek?"

"Kurucu demek, öğretmenim."

"Nereden biliyorsun sen halaskârı, bâniiyi?"

"Biliyorum işte öğretmenim."

"Babam abimin ödevine yardım ederken duymuştum," demeyecek kadar uyanıkmişim demek ki. Küçük bir sahtekârmışım hatta. Doğrudan ikinci sınıfa başlayan öğrencinin ilk kompozisyonunda halaskâr ve bâni kelimelerini kullanması okulda hadise yarattı; "eski dili bilen çocuk" oldum. İffet Öğretmen, 29 Ekim töreninde beni

diğer öğretmenlere gösterdi, annemi babamı tebrik etti, babam şaşırmış gibi yaptı, o günlerde okula uğrayan velilerden bazıları sınıfa yeni gelen Can'ı görmek istediler, birkaç hafta havamdan yanıma yaklaşılmadı.

Benzer bir havalanma dönemini ertesini yıl da yaşayacaktım. Üçüncü sınıfta.

Bir gün evde misafirler varken, iki abim, Hamdi'yle Levent uyduruk sihirbazlık setiyle gösteri yapmaya kalkıştılar, yüzlerine gözlerine bulaştırdılar. Kaçınılmaz son gerçekleşti, birbirlerini suçlayan başarısız sihirbazlar tekme tokat girişti. Kavgayı, annemin arkadaşlarından Müberra Teyze'nin oğlu Tarık Abi ayırdı. Üniversite öğrencisi olan Tarık Abi, "Zaten sihirbazlık filan yalandır çocuklar," dedi. "Yok topu kaybedeceksiniz de, boş torbadan elma çıkaracaksınız da... Fizik kuralı var bir kere; hiçbir şey yoktan var olmaz, var olan şey de yok olmaz!"

Fizik dersi, Levent'in Hamdi'ye yapıştırdığı ani bir yumrukla son buldu, ben Tarık Abi'nin lafını unutmadım.

Haftalar geçti, bir derste öğretmen, "Hiç tiyatroya gitmiş olan var mı?" diye sordu.

Bora ayağa fırladı: "Biz gittik öğretmenim. Sihirbaz vardı bir tane, kediyi yok etti!"

Öğretmen kızdı: "Tiyatro salonu başka, tiyatro oyunu başka. Siz tiyatro salonuna gitmişsiniz ama tiyatro oyunu seyretmemişsiniz. Hem nasıl sihirbazmış o, tavşan bulamamış da sokaktan kedi mi getirmiş? Öldürmüş olmasın hayvancağızı!"

Aklıma Tarık Abi'nin lafı geldi. Öğretmenin Bora'yı azarlamasından da cesaret aldım, elimi kaldırdım: "Öğretmenim, fizik kuralı var bir kere. Hiçbir şey yoktan var olmaz, var olan şey de yok olmaz!"

Bu laf arkadaşlarımı hiç etkilemedi ama öğretmeni çok etkiledi. Yine diğer öğretmenlere gösterildim, yine annem babamı tebrik edildi, yine okula uğrayan velilerin

ilgiyle karşılaştım. İlkokul üçüncü sınıf öğrencisi, sınıfın en kısa boylu erkeği, fizik kurallarını biliyordu ha!

İşin kötüsü, ikinci sınıftayken eski dili bildiğime, üçüncü sınıftayken fizik kurallarını kavradığıma ben de inanmaya başlamıştım. Tabii ki ne eski dille alakam vardı ne fizik kurallarından haberdardım. Yalnızca başkalarından aldığım iki cümleyi satmıştım. Ama doğru zamanda, doğru yerde, usturuplu biçimde satmıştım. Ben bilemezdim, büyükler de farkında değildi; hayatta ne iş yapacağım o zamandan belliydi. Gazeteci-yazar olacaktım.

Gazeteci-yazar oldum gerçekten de. Bana gazeteci-yazar dendi, daha doğrusu. Ama tire işaretinin iki yanında da kayda değer bir başarı sağlayamadım. Bugün, medyada geçmiş ya da haybeye harcanmış otuz küsur yılın ardından bunu kabullenmek kolay değil. Yine de kabullenmek zorundayım. Meşhur gazetecilerin, televizyoncuların yazdığı anı kitaplarını eskiden imrenerek, özenerek, hayaller kurarak okurdum. Artık kıskanarak, üzülenerek, “Ben niçin başaramadım?” diye hayıflanarak okuyorum. İlkelerinden asla taviz vermemiş, kötülöklere ve bayağılıklara karşı asilce mücadele etmiş, kimsenin hakkını yememiş, bir kez olsun hata yapmamış, ömür boyu başarıdan başarıya koşmuş, ortaya koydukları her işle ses getirmiş o insanlarla aramdaki fark neydi? Daha ilkokul yıllarında ortaya çıkan potansiyel nasıl güme gitmişti? Ya da öyle bir potansiyel hiç var olmamış mıydı bende?

İlkokul yıllarında, eski dili bilmeden eski dil uzmanı, fiziğin f’sinden habersizken fizik uzmanı kesildiğim gibi, tırsak bir ev çocuğu olmama rağmen öğretime yalan söyler, oyuna dalınca ödevleri şişirir, tuvalete gitmek zor geldiğinde bahçedeki kuytu bir noktaya işer, daha bir sürü vukuat işlerdim. Hatırladığım kadarıyla bütün sınıf öyle yapardı. O müthiş gazeteciler, televizyoncular, ışıltılı ve lekesiz arkadaşlar, abiler, ablalar? Belki onlar başka

sınıftandı. Bilemiyorum. Başarısızlığa kılıf uydurmak da istemiyorum. Olmadı işte.

Olmayan bir şey daha var. Bana medyadaki başarısızlıktan daha fazla koyan bir şey. İyi bir roman yazmak istedim hep. Kompozisyonları beğenilen çoğu öğrencinin kapıldığı hayallere kapıldım zaman zaman. Ortaokulda, lisede kimseye göstermediğim hikâyeler yazdım. Gazeteciliğimin ilk aylarında mecburiyetin ortaya çıkardığı bir durum, roman yazma aşkımı alevlendirdi ve bugüne kadar, o alev hiç sönmeydi. Ama edebî bir eser koymadım ortaya. *Acemi Eğitimi*'nde anılarımı yazdım, bu kitapla anılara devam ediyorum; roman konusunda niçin o kadar başarısız olduğumu ise çözemiyorum, derken...

Bu son "çözemiyorum"la bir anda fark ettim ki, kitap; çözemiyorum, bilemiyorum, anlayamıyorum, sonra anlayacaktım, geç kavrayacaktım diye gidiyor. Daha birkaç sayfa oldu üstelik. Değiştirebilirim ama değiştirmeyeceğim. Hakikati anlatacaksam, hakikat budur çünkü. Çözemedim, anlayamadım, bilemedim, kavrayamadım...

Hakikat demişken... *Acemi Eğitimi*'nde aktardığım bir sözü, dedemin arkadaşı Reşat Bey'in sözünü tekrarlamak istiyorum: "Bazen en basit hakikatler öyle inanılmaz görünür ki, inandırıcı olmak için hakikatleri değiştirmek zorunda kalırsın."

Ama ben, yine her şeyi yaşadığı haliyle aktaracağım, inandırıcı görünmek için hakikatleri değiştirme yoluna sapmayacağım.

Yalnızca, tahmin edilebilecek sebeplerle birkaç ismi değiştirmek zorundayım. Bazı olayların hangi gazetede, dergide, televizyon kanalında geçtiğini de yazamayacağım. Korumam gereken ilkeler ve insanlar var. O insanların başında ben geliyorum. Madem hakikatten sapma sözü verdim, bunu itiraf etmesem olmazdı.

İlk kitapta ağırlık çocukluğumda ve aile çevresindey-

di. Bu kez gazetecilik ve televizyonculuk yıllarım ağır basacak. Bir de başarısız romancılık maceramı anlatmaya çalışacağım.

Gazetecilik ve televizyonculuk anılarım biraz gariban işi maalesef. 28 Şubat konusunda haftalar öncesinden Demirel'i ve Çiller'i uyaran ben değildim. Washington-Ankara-Bağdat hattında en kritik sekiz saat yaşanırken Özal beni aramadı. Asil Nadir duvarları yumrukların odada yoktum. *Hürriyet*'in kaderi değişirken, geceye benim vurucu cümlelemlerle nokta konmadı. *Sabah* ve ATV'deki depremlerin en büyüğünde, o en gergin akşamda, "Bakın Dinç Bey..." diye söze başlayabilecek bir konumda değildim. *Cumhuriyet*'te bir dönemi bitiren toplantıya katılmadığım için sesler yükselince araya giremedim. DSP ve MHP'yle koalisyon kurarken Mesut Yılmaz benim fikrimi almadı; "Hayırlı olsun Sayın Ecevit," diyemedim. AKP döneminde zaten hiç iplenmedim. Ama gazete şoförleriyle muhabirler arasındaki yumrukleşmelere, "Oğlum ayıp lan!" şeklinde müdahalelerim olmuştur; bunları arşiv görevlisi çelik dolaplara kafa atarken oradaydım; başka kanaldan teklif alan iki kameraman arkadaşımız karar vermekte zorlanırken, "Bir de şöyle düşünün..." diye lafa başlamıştım, güzel konuşmuştum...

Bunlar da az şey değil aslında, inanın öyle. Ama evet, kendimi kandırmaya çalışsam da benim medya serüvenimin manşeti tek kelime: Hayal kırıklığı!

"Hayal kırıklığı... Gözlerinde bir hayal kırıklığı var sanki Yorgo Reis," dedim, "küskün bakıyorsun denize."

"Küskün değilsem de kırgınım vire çocuk," diye cevapladı Yorgo Reis. "Denize değil hayata kırgınım. Köpekbalıkları gelincik balıklarını yuttular ve açık denizlere kaçtılar. Hayata kırgınım."

Hayat... Benim için fazladan anlamı olan bir kelime. Az kişi bilir, gazeteciliğe 1981'de, Kemal Uzan'a ait *Ha-*

yat dergisinde magazincilik yaparak başladığımı. Ama öyle. On sekiz yaşındaydım.

Sevgili okurlar, diğer bölüme geçeceğim de, kafam bir şeye takıldı. Yorgo Reis-hayata kırılmak-*Hayat* dergisi... O geçiş biraz yapay, biraz zayıf mı oldu? Yanılma ihtimalim var elbette; *Acemi Eğitimi*'nin son iki sayfasıyla bu kitabın ilk iki sayfasını iyi bağladığımı düşünmüştüm. Bende böyle oluyor işte. Edebiyata dalınca yolumu kaybediyorum. Gazetecilikte ise zaman zaman pırıltılar göstermiyor değilim ama bütünde saçmalıyorum. İyi başlıyorum, sonunu getiremiyorum. 1981'den beri böyle yapıyorum.

"İlkokul üçüncü sınıf öğrencisi, sınıfın en kısa boylu erkeği, fizik kurallarını biliyordu ha!

İşin kötüsü, ikinci sınıftayken eski dili bildiğime, üçüncü sınıftayken fizik kurallarını kavradığıma ben de inanmaya başlamıştım. Tabii ki ne eski dille alakam vardı ne fizik kurallarından haberdardım. Yalnızca başkalarından aldığım iki cümleyi satmıştım. Ama doğru zamanda, doğru yerde, usturuflu biçimde satmıştım. Ben bilemezdim, büyükler de farkında değildi; hayatta ne iş yapacağım o zamandan belliydi. Gazeteci-yazar olacaktım.

Gazeteci-yazar oldum gerçekten de. Bana gazeteci-yazar dendi, daha doğrusu. Ama tire işaretinin iki yanında da kayda değer bir başarı sağlayamadım."

Gazetelerde, dergilerde, televizyon kanallarında, entelektüel âlemlerde ve romancılık hayallerinin peşinde geçmiş otuz küsur yıl. Uzun bir başarısızlık hikâyesi... Magazincilikten haber kanallarına, erotik yayınlardan kültür sanat programlarına, küçük şarkıcılardan büyük patronlara, düğün salonlarından Lübnan dağlarına, uçan tekmelerden başkanın suratında patlayan yumruğa, Bukowski kitaplarından çakma tasavvuf eserlerine, 12 Eylül döneminden AKP'li yıllara...

Can Kozanoğlu, çocukluğunu ve aile çevresini anlattığı *Acemi Eğitimi*'nden sonra, şimdi de yetişkinlik dönemini, "meslek hayatı"ni anlatıyor. Nasıl görmek isterseniz öyle: hakikate sadık kalınarak yazılmış anılar ya da *Yalan Yıllar*...

#gazeteci-yazar #televizyon #yazarlık #magazincilik #hayaller #onikiyüzlü #yetişkinlik #seçimler #meslekhayati

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [v](#) can yayinlari

ISBN 978-975-07-2534-0

9 789750 725340